

"Çocuğunuza okuyun! Ne okuduğunuzun önemi yok..."

Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırılması ve kitap seçimi konusunda Davranış Bilimleri Enstitüsü Uzmanı Klinik Psikolog Cemre Soysal'ın görüşlerini aldık.

Teknolojinin ve görsel medyanın bu kadar bol malzemeye karşımızda durduğu bu dünyada kitap okurları olarak hâlâ direnmekte ve bizden sonraki nesillere de bu zevki aktarmaya çalışmaktayız. Mevcut araştırmalar tartışmasız bir şekilde gösteriyor ki tek taraflı bilgi akışının olduğu televizyon, bilgisayar gibi ekran görüntülerinde beyin gelişimi yeterli seviyede desteklenmemektedir.

Bir çocuğun zihinsel, bilişsel ve duygusal gelişimini farklı duyuuları harekete geçirerek destekleyen en önemli araç ise kitapla olan ilişkisidir. Kitap okumak yalnızca gelişime değil aynı zamanda çocuğun hayal gücüne, farklı dünyaları tanımasına, eğlenmesine, kendini ifade etmesine, kelime bilgisinin artmasına da yardımcı olur. Oyun terapisindeki yetkinliğiyle tanınan Dr. Byron Norton geçen ay İstanbul'da verdiği seminerde okumanın çocuğun gelişimi üzerindeki etkisini şöyle anlatmıştı: "Çocuğunuza okuyun! Ne okuduğunuzun önemi yok, okuduğunuz her metin onun sol beyindeki sinir uçlarının gelişimini destekleyecek ve beyin sınırları arasındaki bağlantı sayısını arttıracaktır. Tıpkı birer mısır patlağı gibi hızlı!"

Sol beyin gelişimi çocuğu dili öğrenmeye, konuşmaya ve okumaya hazırlar. Sesli okuma yaparak sol beyini uyarılan çocukların depresyona girme olasılığının da daha az olduğunu hatırlamak gerekir. Peki, çocuğa böylesi olumlu etkileri olan kitap okuma alışkanlığını nasıl kazandıracacağız? Şunu belirtmemiz gerekir ki çocuğun okumayı sevmesi için okul çağı beklemek çok geç olabilir! Henüz çok küçükken hatta daha kelimeleri tek-tük çıkartmaya başladığı anlardan itibaren çocuğunuzu kitapla tanıştırabilirsiniz. Bu konuda dikkat etmeniz gereken seçtiğiniz kitabın çocuğun yaşına uygun olmasıdır.

0-3 yaş dönemi

Bu dönem çocuğun dünyayı algılamaya başladığı dönemdir. İlk etapta kumaştan kitaplarla başlayıp sonrasında büyük yazılı, bol renkli, az kelimenin olduğu kitaplar seçmelisiniz. Nesne, hayvan, meyve, sebze, renk gibi kavramların çizildiği kitaplar bu yaş için uygundur. Bu kitapları okurken çocuğunuzu kucağınıza veya yanınıza oturtturarak aynı zamanda kitaba temas etmesini sağlayabilirsiniz. Hatta dokundu-

Davranış Bilimleri Enstitüsü Uzmanı
Klinik Psikolog Cemre-Soysal.

ğunda ses / müzik çıkartan kitaplar daha da iyi olacaktır.

3-6 yaş dönemi

Çocuklar siz okurken artık hikayeyi takip edebilecek dikkate sahiptir. Bu yaş için, hikayenin hem metin hem de resimlerle anlatıldığı kitaplar seçmeniz çocuğun kitabı sadece işitsel değil, görsel olarak da izlemesini kolaylaştırır. Yaşı ilerledikçe metinlerin uzunluğu artabilir. Metin içinde somut ve aşina olduğu kavramların daha fazla yer aldığı kitaplar bu yaş grubu için uygundur.

6 yaşından itibaren

Şimdi yeni eğitim sistemi nedeniyle çocuklar 5. yaştan itibaren okumayı öğreneceği için, çok önemli bir döneme girer. O güne kadar kendisinin yapmadığı ama zevk aldığı bir etkinliği artık kendisi yapabiliyordur. Onun bu heyecanına mutlaka ortak olun. Beraber kitapçıya gidin, yaşadığımız ilde fuar varsa mutlaka fuara gidip kendisi için kitap seçmesi yönünde onu cesaretlendirin. Ne kadar çok kitaba dokunursa okumayı da o kadar çok sevecektir.

İlkokul dönemi

Bu dönemdeyse yaşı ilerledikçe soyut kavramları tanımaya başlar, okuyabildiği sayfa sayısı artar. Okuma hızı ve seviyesine göre okuyabileceği sayfa sayısı da değişmektedir. O nedenle çocuk kendini hangi kitabı okurken rahat hissediyorsa ona izin verilmeli, okuma hevesi kırılmamalıdır. Bu yaşlarda ebeveynlerin "Bunu okuma, şunu oku!" gibi yönlendirmeleri olabiliyor. Unutulmamalıdır ki kitap kişinin zevk alarak yapması beklenen bir etkinliktir. Bu nedenle çocuklar da illa ders alacakları veya edebi değeri yüksek kitapları okumak zorunda bırakılmamalıdır.

Okuma alışkanlığı için

Evde kitap okuma saati düzenleyebilir, okuduğunuz kitaplar hakkında sohbet ortamları yaratabilirsiniz. Kitap okumak asla bir zorunluluk veya ceza değil, aksine keyif alınan bir etkinlik olmalıdır. Sevdiği bir yazarın yeni kitabı çıktığında alıp çocuğa hediye edebilirsiniz. Özellikle okul öncesi yaşlar için okuduğunuz kitabı, sonrasında onunla birlikte tiyatro oyunu gibi canlandırabilir, hayal gücünün gelişmesine katkıda bulunabilirsiniz. Okuduğu kitabın onu etkileyen bölümünün resmini çizmesini isteyebilirsiniz. Bir kütüphaneye yaptırabilir, herkese okuduğu kitapları koymasına için bölüm ayırabilirsiniz.

Esas önemli nokta

Ev içinde okuyan anne-babayı gören çocukların okuma alışkanlığı diğer çocuklara kıyasla daha fazla olmaktadır. O nedenle kitap okumayı sevdirmeye ve bu alışkanlığı kazandırma konusunda büyük görev ailelere düşmektedir. Siz okuyun ki, onlar da sizi örnek alsınlar. ■